

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanka a členiek JUDr. Anny Petruľákovovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v právnej veci žalobcu: **Z., B., Z.**, IČO: X., zast. JUDr. I.P., advokátom, B., L. proti žalovanému: **S., a.s., B., K.**, IČO: X., zast. Č., s.r.o., B., K. , o **165 969 599,37 Eur (5 000 000 000 Sk)** s prisl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.10.2009, č. k. 8 Cb/62/2003-307, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.10.2009, č. k. 8 Cb/62/2003-307 vo veci samej **p o t v r d z u j e** a v časti náhrady trov prvostupňového konania **m e n í** tak, že žalobca je povinný žalovanému zaplatiť náhradu trov konania vo výške 1 327 994,88 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 332 372,24 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 503 981,04 Eur. Žalobcovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalobou doručenou súdu dňa 13. septembra 2002 sa žalobca pôvodne domáhal zaplata zmenkovej sumy 5 000 000 000 Sk spolu so 6% úrokom od 2. decembra 2001 do zaplata zmenkovej odmeny vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy, t. j. 16 666 666,70 Sk, a to na základe vlastnej zmenky, č. R 001/1998, vystavenej vystaviteľom S., štátny podnik dňa 7. apríla 1998, splatnej dňa 1. decembra 2001, ktorá mu bola ako postupníkovi postúpená zmluvou o postúpení pohľadávky a o prevode cenného papiera zo dňa 14. mája 2002.

Písomným podaním zo dňa 18. júna 2003, upraveným pred začatím pojednávania dňa 21. októbra 2009, žalobca zmenil žalobu tak, že žiadal zaplatiť 165 969 594,37 Eur spolu so 6% p.a. úrokom od 14. mája do 13. septembra 2002 a 17,5% p.a. úrokom od 14. septembra 2002 z dlžnej sumy až do zaplata a náhradu trov konania, pričom uplatnená pohľadávka nepredstavuje zmenkovú sumu, ale pohľadávku, ktorá na neho prešla zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 14. mája 2002.

Súd uznesením z 21. októbra 2009 v zmysle § 95 O.s.p. zmenu žaloby pripustil.

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobou uplatnená suma predstavuje pohľadávku, ktorá mala byť na žalobcu postúpená zmluvou o postúpení pohľadávky a prevode cenného papiera zo 14. mája 2002 spoločnosťou D., a.s.

Podľa čl. I. písm. C zmluvy postupca postupuje pohľadávky podľa bodu B postupníkovi odplatne a postupník predmetné pohľadávky prijíma. Podľa bodu B postupca prevádza na postupníka zmenu č. 5001/1998 špecifikovanú v časti A podľa platného zmenečného práva a postupuje zmenečnú pohľadávku vyplývajúcu z tejto zmenky č. 5001/1998 za zmenečným dlžníkom S., a.s. v sume 5 000 000 000 Sk, špecifikovanej v čl. I. v bode 1 časti A tejto zmluvy.

Z uvedených ustanovení zmluvy nepochybne vyplýva, že predmetom tohto konania je uspokojenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmenky č. R 001/1998, vystavenej dňa 7. apríla 1998 vystaviteľom S., štátny podnik. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní potvrdil, tak ako to vyplýva zo zmenky, že zmenkové práva zo zmenky mali prejsť zo spoločnosti H. na D., a.s., teda na spoločnosť, z ktorej boli práva postúpené na žalobcu iba zmluvou o postúpení pohľadávky a prevode cenných papierov, teda bez prevodu práv zo zmenky indosamentom.

Súd vychádzajúc z ust. § 16 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. a zistení, že práva zo zmenky neboli zo spoločnosti H., s.r.o. na spoločnosť D., a.s. prevedené rubopisom, dospel k záveru, že žalobcovi nesvedčí nepretržitý rad rubopisov. Preto nepovažuje žalobcu za subjekt legitimovaný k výkonu práv zo zmenky.

Súd ďalej posúdil zmenku podľa § 1 bod 6 a § 75 bod 5 a § 76 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. a keďže zistil, že zmenka je vystavená na doručiteľa, uzavrel, že je neplatná.

Po zistení, že z predloženej zmenky vyplýva, že dlžník je povinný zaplatiť za zmenku pri jej predložení nielen remitentovi alebo indosatárovi, ale komukoľvek, kto zmenku vlastní, bez ohľadu na to, že by mu v zmysle § 16 ods. 1 zák. 191/50 Zb. svedčil nepretržitý rad rubopisov a po prihliadnutí na charakter zmenky ako striktno formálneho cenného papiera, ktorý so zreteľom na jeho prevoditeľnosť musí byť určitý a nevyvolávajúci akúkoľvek pochybnosť o právach a povinnostiach s ním spojenými, dospel súd k záveru, že nie je možné oddeliť alternatívne uvedenú osobu doručiteľa, ktorá je uvedená ako remitent od osoby ďalšieho remitenta, a preto dospel k záveru, že zmenka je neplatná ako celok pre neurčitosť podľa § 37 Obč. zák.

Súd posúdil obsah zmenky aj podľa § 75 bod 3 zák. č. 191/1950 Zb. a usúdil, že splatnosť zmenky musí byť určená niektorým zo spôsobov uvedených v § 33 zák. č. 191/50 Zb. Iný spôsob určenia splatnosti podľa názoru súdu zakladá neplatnosť zmenky pre rozpor s § 37 ods. 1 Obč. zák.

V predmetnej zmenke vystaviteľ prisľúbil zaplatiť zmenkovú sumu v deň splatnosti, t. j. 1. decembra 2001 alebo po ňom. Takýmto spôsobom vymedzený deň splatnosti súd nepovažoval za zodpovedajúci § 33 zák. 191/50 Zb. a z tohto dôvodu tiež považoval zmenku za neplatnú.

Vzhľadom na záver o neplatnosti zmenky súd sa už nezaoberal otázkou oprávnenia pána F. konať v mene vystaviteľa a nevykonával za tým účelom ani ďalšie dokazovanie.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku sa odvolal žalobca a navrhol ho zmeniť a vrátiť súdu I. stupňa na ďalšie konanie.

Podľa neho výroky napadnutého rozsudku odporujú ust. § 205 ods. 2 písm. a/, c/, e/ a f/ a § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p.

Vytýka súdu I. stupňa, že mu odňal možnosť verejne konať pre súdom, hoci dovolací súd mu dal svojim rozhodnutím z 22.11.2008 úpravu.

Poukazuje na svoju sťažnosť na prieťahy v konaní, podanú dňa 14.8.2009 predsedníčke Krajského sudu v Bratislave a podanie zo dňa 19.9.2009, v ktorom predložil

súdu svoje vyjadrenie vo veci spolu s návrhom na dokazovanie na pojednávaní, ktoré súd určil na 21.10.2009. Na tomto pojednávaní súd v novom zložení sudcov, podľa neho bez náležitého oboznámenia sa s originálom zmenky a bez toho, že by bol dal žalobcovi možnosť okrem slovnej argumentácie aj písomne sa vyjadriť k nepravdivým tvrdeniam žalovaného vo veci, rozhodol napadnutým rozsudkom.

Namieta tiež, že súd vyhlásil dokazovania za skončené bez toho, aby mal k dispozícii spornú zmenku a ďalšie, pre rozhodnutie veci dôležité písomnosti.

Pokiaľ súd I. stupňa oprel svoj záver o neplatnosť zmenky a nedostatok jej postúpenia rubopisom, mal súd podľa jeho mienky na to signatárov zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23.4.2002 vyzvať, pretože sa v zmluve na indosovanie zmenky zaviazali. Zastáva však názor, že zmenka je prevoditeľná neobmedzene, bez ohľadu na to, či sa to stane cesiou, rubopisom alebo samostatnou zmluvou, ako ktorýkoľvek iný cenný papier. Uvádza tiež, že z originálu zmenky nevyplýva, že dlžník má povinnosť platiť pri jej predložení nielen remitentovi alebo indosatorovi, alebo komukoľvek, kto zmenku vlastní.

Odvolať namieta tiež výšku priznanej náhrady trov konania a okolnosť, že sa k nej nemohol na pojednávaní vyjadriť. Priznaná výška odmeny za jeden úkon právnej služby podľa neho nezodpovedá príslušnej vyhláške Ministerstva spravodlivosti SR.

Žalovaný vo vyjadrení k žalobcovmu odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Konštatuje, že žalobca sa na jednej strane sťažuje na prietahy v konaní a na strane druhej súdu vytýka, že rozhodol vec na jednom pojednávaní. Podľa jeho mienky v odvolaní sa neuvádzajú dôvody, ktoré by mali preukazovať údajnú nesprávnosť záverov súdu I. stupňa.

Pokiaľ sa žalobca odvolal aj do výšky žalovanému priznanej náhrady trov konania, tvrdí, že neexistoval dôvod aplikácie ust. § 150 O.s.p., pretože od začatia konania bolo zrejmé, že ide o bezúspešné uplatnenie práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

Odvolať súd predovšetkým konšatoval, že žalobca vo svojej žalobe a následne vo svojich písomných podaniach zmiešava dva odlišné právne vzťahy: vzťah občianskoprávny na základe zmluvy o postúpení pohľadávky a zapltenie uplatnenej pohľadávky na základe tejto zmluvy a vzťah zo zmenky, ktorý sa riadi zák. č. 191/1950 Zb., kde pohľadávku zo zmenky nemožno platne postúpiť občiansko-právnou zmluvou o postúpení pohľadávky. Z odvolania však jednoznačne vyplýva, že v spore mu išlo o vzťah

zo zmenky, preto sa odvolací súd otázkou postúpenia pohľadávky nezaoberal, keďže sa odvolací súd stotožnil nielen s výrokom, ale aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v súlade s ust. § 219 ods. 2 O.s.p. na zdôraznenie jeho správnosti reaguje na námietku odvolateľa, že súd rozhodol v novom zložení bez oboznámenia sa s originálom zmenky a písomnými dokladmi a nezaoberal sa oprávnenosťou vystaviteľa zmenky p. E..

Pokiaľ ide o námietku, že súd rozhodol v novom zložení a bez oboznámenia sa so zmenkou a písomnými dokladmi, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca je zastúpený erudovaným advokátom, ktorý dobre vie, že súd musí v konaní postupovať rýchlo a že tak koná po náležitom oboznámení sa s obsahom spisu. Obsah zápisnice z pojednávania dňa 21.10.2009 je toho dôkazom. V zápisnici je tiež záznam poučenia účastníkov z zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. s konštatovaním, že účastníci nemali návrhy na doplnenie dokazovania.

Čo do oprávnenosti p. F. E. vystaviť zmenku menom S., š.p., z dokladov založených v spise, pripojených k podaniu žalobcu zo dňa 19.9.2009 jednoznačne vyplýva, že na takéto konanie oprávnený nebol. Z výpisu z OR zo dňa 2.4.1998 je zrejmé, že dňa 4.3.1996 bolo začaté dohodovacie konanie voči dlžníkovi S., š.p. v zmysle § 4a ods. 7 ZKV. Na obdobie dohodovacieho konania pozastavila rada veriteľov v zmysle § 4e ods. 2 písm. a/ ZKV výkon funkcií vedúcich pracovníkov uvedených v časti štatutárny orgán a ustanovila na toto obdobie vedúceho pracovníka riaditeľa F..

Počas dohodovacieho konania zastupuje a podpisuje za podnik ustanovený riaditeľ. Žalobca však nevzal vôbec do úvahy nasledujúci zápis v OR. Dňa 24.10.1996 uznesením Mestského súdu v Bratislave, č. k. 10/96 bolo zastavené konkurzné konanie podľa zák. č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ZKV. Najvyšší súd SR v odvolacom konaní uznesením č. 1 Obo 2/97 zo dňa 26.3.1997 uznesenie Mestského súdu v Bratislave potvrdil. Z uvedeného vyplýva, že p. E. dňa 7.4.1998, kedy vystavil spornú zmenku, nebol oprávnený konať za S., š.p.

Žalobca, zastúpený advokátom, vyslovil v odvolaní tiež mienku, že sa mal mať právo vyjadriť k vyčísleniu výšky trov konania skôr, ako súd o ich náhrade rozhodol. Tento názor nie je správny. Rozhodnutie súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím vo veci samej. Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý úspech nemal. Zo spisu je zrejmé, že žalobca, ktorého súdu oslobodil od platenia súdneho poplatku, sa dal zastúpiť advokátom. Je preto pochopiteľné, že aj žalovaný splnomocnil svojim zastúpením advokáta. Z rozpisu priznanej náhrady trov v odôvodnení rozsudku

je jednoznačné, že právny zástupca žalovaného si vyúčtoval a súd mu priznal náhradu len za úkony právnej služby, ktoré boli pre bránenie jeho práva potrebné.

Odvolací súd len nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o náhradu vyúčtovanej DPH. Súd nepriznáva náhradu trov konania advokátovi, pokiaľ nie je účastníkom konania, ale priznáva ju účastníkovi. DPH alebo jej náhradu nemôže súd priznať ani účastníkovi ani jeho zástupcovi, pretože oprávneným na jej prijatie je štát. V tejto časti výrok o náhrade trov konania zmenil tak, že znížil vyúčtované a priznané trovy konania o sumu 175 986,16 Eur

S týmto doplnením k odôvodneniu napadnutého rozsudku súdom I. stupňa odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. stupňa ako vecne správny potvrdil.

Úspešnému žalovanému vzniklo podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný sa k odvolaniu vyjadril podaním zo dňa 10.2.2010, ktoré podal jeho advokát. Za tento úkon právnej služby mu patrí odmena vo výške 332 365,29 Eur a 6,95 Eur režijný paušál, spolu 332 372,24 Eur.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 7. apríla 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová